

ефективності використання потенціалу регіонів, підвищення дійовості управлінських рішень, удосконалення роботи органів державної влади та органів місцевого самоврядування.

Відповідно до національної стратегії соціально-економічного розвитку України, до мети державної регіональної політики мають формуватися та впроваджуватися і програми реформування житлово-комунального господарства, в яких модернізація основних фондів ЖКГ повинна стати пріоритетним напрямком.

Шляхами модернізації основних фондів ЖКГ в контексті реалізації державної житлової політики має бути: розширення житлового будівництва; стимулювання підприємств, установ і організацій, що займаються проектуванням, спорудженням і реконструкцією житла та утриманням житлового фонду; перехід на самоокупну систему плати за користування житлом і за комунальні послуги та до адресних субсидій цих витрат малозабезпеченим і соціально незахищеним сім'ям.

1. Житловий кодекс Української РСР від 30.06.1983 р. № 5464-Х.

2. Білянський О.М. Організаційно-фінансовий механізм розвитку житлово-комунального господарства: Дис. ... канд. екон. наук. – Харків, 2006. – 154 с.

3. Справочник современного инженера жилищно-коммунального хозяйства / Под ред. Л.Р.Маиляна. – Ростов н/Д: Феникс, 2005. – 352 с.

4. Лагутин В., Мельник С. Недореформирование жилищно-коммунального хозяйства: проблемы и перспективы // Экономист. – 2004. – №4. – С.54-56.

5. Олійник Н.І. Управління житлово-комунальним господарством у процесі ринкової трансформації економіки України: Автореф. дис. ... канд. екон. наук: 25.00.02 / Національна академія державного управління при Президентові України. – К., 2003. – 20 с.

6. Сайт Мінбуда України // www.minbud.gov.ua.

Отримано 11.10.2010

УДК 330.142.211.4 : 334.716

Н.І.ГОРДІЄНКО, канд. екон. наук

Харківська національна академія міського господарства

ОБГРУНТУВАННЯ МЕТОДУ АМОРТИЗАЦІЇ В ОБЛІКОВІЙ ПОЛІТИЦІ БУДІВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА

Розглядається необхідність обґрунтування методу нарахування амортизації в обліковій політиці підприємства та вдосконалення методів визначення витрат на експлуатацію машин і механізмів у кошторисній ціні на будівництво.

Рассматривается необходимость обоснования метода начисления амортизации в учетной политике предприятия и совершенствования методов определения расходов на эксплуатацию машин и механизмов в сметной цене на строительство.

Necessity of depreciation method substantiation in the company's accounting policy has been treated. Vitality of upgrading techniques designated for machinery exploitation cost evaluation in estimated construction price has been scrutinized.

Ключові слова: амортизація, облікова політика, джерела фінансування, зменшення корисності, кошторис.

Задоволення фінансових потреб у відновленні необоротних активів в умовах ринкової економіки невід’ємно пов’язане з необхідністю формування обґрунтованої амортизаційної політики підприємства.

Амортизаційні реформи 1997, 2000 і 2002 рр. сприяли наближенню амортизаційної політики вітчизняних підприємств до практики країн з ринковою економікою. Можливість застосування окремих методів амортизації для різних груп основних засобів створила умови і визвали необхідність глибокого вивчення методологічних основ процесу відтворення основних засобів, обґрунтування їх вибору в обліковій політиці підприємства.

Дослідження проблем подальшого розвитку науково-методологічних і практичних засад формування ефективної амортизаційної політики, визначення ролі амортизації у відтворювальному процесі, особливостей амортизаційної політики України на різних етапах розвитку знайшли своє відображення в чисельних працях науковців [1-6, 8, 9] та ін.

Нажаль, сьогодні в будівельній галузі зберігається ситуація, яка характеризується використанням морально та фізично застарілих основних засобів. Тому за ринкових відносин важливого значення набуває вибір оптимальної структури джерел фінансування їх відтворення й оновлення.

Через фінансову кризу останніх років можливість фінансування відтворення і оновлення основних засобів значно обмежена: залучення коштів за допомогою випуску цінних паперів майже не дає результатів через недовіру потенційних інвесторів і невизначеність майбутнього; отримання позикових коштів або просто неможливе, або відсоткові ставки настільки високі, що використання цих позик стає не вигідним для підприємства. Отже, «сьогодні» підприємство, яке наважується оновлювати основні засоби чи розширяти виробництво, може розраховувати здебільшого на власні джерела фінансування.

Відомо, що власними джерелами фінансування є прибуток підприємства та нарахована амортизація. Ці складові прямо пов’язані між собою, оскільки амортизаційні відрахування відносяться до витрати підприємства, а прибуток розраховується як різниця між доходами та витратами. Тобто, якщо збільшується сума нарахованої амортизації, то, як наслідок, зменшується прибуток підприємства і навпаки.

Підприємству важливо, яке співвідношення мають ці складові, адже розмір нарахованої амортизації показує, який обсяг коштів

накопичується і може бути спрямований на фінансування капітальних вкладень.

Для отримання достовірної інформації стосовно власних фінансових можливостей треба дотримуватися ефективної амортизаційної політики, тобто обґрунтувати метод нарахування амортизації у обліковій політиці підприємства.

На практиці вибір методу нарахування амортизації полягає у виборі такого, який максимально спрощує задачу, тобто у виборі найменш трудомісткого, або, щоб не вести паралельно облік нарахування амортизації у бухгалтерському і податковому обліку, до прийняття в бухгалтерському обліку податкового метода.

Нарахування амортизації податковим методом не полегшує процес обліку, тому що суми амортизації в бухгалтерському і податковому обліку не співпадають через різні концептуальні принципи формування валових і операційних витрат.

Метою даного дослідження було порівняння суми фактично нарахованої амортизації в бухгалтерському обліку і суми амортизації, що закладена в ціну будівництва об'єкту та надходить до підприємства у складі виручки від реалізації. Для наявності ми порівняли суми амортизації по виробничим основним засобам на прикладі об'єктів, що будуються АТЗТ «Спецбудмонтаж».

Перелік виробничих основних засобів, що досліджувався, відрізнявся різноманітністю за призначенням, віком, вартістю, терміном експлуатації. Порівнювалися суми нарахованої прямолінійним методом фактичної та кошторисної амортизації по об'єктам будівництва за один місяць.

При розрахунку кошторисної амортизації використовувалися «Державні будівельні норми України» (ДБН) [7], які носять рекомендаційний характер, проте АТЗТ «Спецбудмонтаж» при будівництві за рахунок недержавного фінансування, при складанні кошторисів керується саме цим документом.

Загальна кошторисна вартість розраховується по локальних кошторисах, які складаються на окремі види робіт і витрат по будівлях і спорудах на підставі обсягів робіт, що визначаються при розробці робочої документації. При складанні локальних кошторисів використовуються крім інших «Ресурсні кошторисні норми експлуатації будівельних машин і механізмів».

Вартість експлуатації будівельних машин у складі кошторисних прямих витрат визначається на основі даних про час їх використання в машино-годинах і відповідної ціни однієї машино-години експлуатації. Нормативний час роботи будівельних машин розраховується за дани-

ми відповідних збірок кошторисних норм і обсягами робіт. Отримані результати наводяться в локальних ресурсних відомостях, локальних кошторисах.

Кошторисні ціни машино-часу на окремі види машин і механізмів містяться в збірках кошторисних цін на експлуатацію будівельних машин.

У складі нової кошторисно-нормативної бази на підприємстві були розроблені кошторисні норми і розцінки на експлуатацію машин. Вартість машино-години визначалася за допомогою калькуляції, яка складається на кожен об'єкт основних засобів, та затверджується технічним директором підприємства.

На підставі таких калькуляцій та часу відпрацьованого машинами та механізмами були розраховані амортизаційні відрахування, що входять у договірну ціну на будівництво об'єктів.

Суми нарахованої амортизації за кошторисом і в бухгалтерському обліку є зіставними, тому що вони співпадають у часі, а процес нарахування відбувається з урахуванням простоїв машин і механізмів.

Аналіз показав, що амортизація, розрахована в бухгалтерському обліку, менша, ніж кошторисна за кожним інвентарним об'єктом основних засобів. Проте розбіжності за кожним об'єктом основних засобів різні і збільшуються залежно від збільшення терміну експлуатації.

Загальна сума амортизації, нарахованої в бухгалтерському обліку, менша за кошторисну на 43,9 тис. грн. і менша за податкову на 3,3 тис. грн. (рисунок).

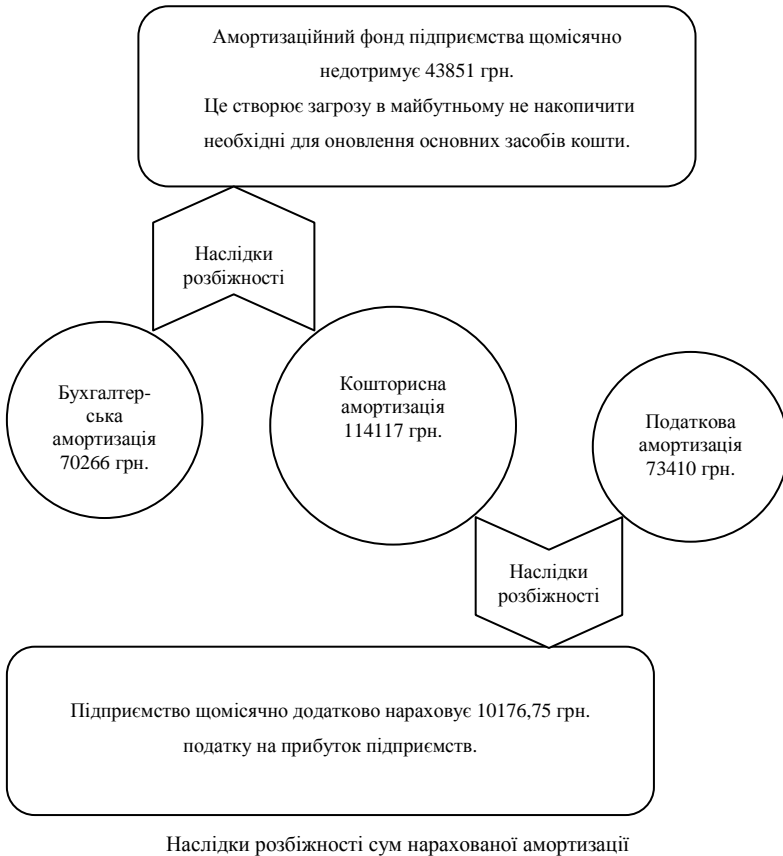
Слід зауважити, що такі розбіжності з податковим обліком не можна трактувати як відстрочені податкові активи, тому що амортизація була розрахована по основних засобах, які використовуються в процесі виробництва, і ніколи не буде компенсована.

Зниження суми амортизаційних відрахувань призводить до зниження витрат і, як наслідок, до завищення прибутку та податку на прибуток підприємства. Отже, існує велика вірогідність того, що підприємство «проїдає» та втрачає кошти, які повинні капіталізуватися.

Крім того, через завищені терміни експлуатації накопичення амортизаційних відрахувань на підприємстві буде відбуватися дуже повільно, до того ж якщо враховувати зменшення вартості грошей у часі, то існує ризик взагалі не отримати в майбутньому необхідні на відновлення основних засобів кошти.

Відповідно до П(с)БО 28 «Зменшення корисності активів» [10] метод амортизації об'єкта основних засобів необхідно переглядати у

разі зміни очікуваного способу отримання економічних вигод від його використання.

Між ознаками зменшення корисності і ринковою вартістю таких активів спостерігається взаємозв'язок, і на ринкову вартість можуть впливати ті ж ознаки, які впливають на корисність активу. Причому в разі суттєвий втрат від зменшення корисності активу підприємство прагнучи зменшити негативні наслідки такого процесу може суттєво змінити спосіб використання активу.

В разі коли відбувається зменшення корисності, підприємству також потрібно оцінити, чи доцільно використовувати «старий» метод нарахування амортизації.

Таким чином, ситуація, що склалася на підприємствах будівель-

ної галузі, потребує заходів щодо вдосконалення калькулювання витрат на експлуатацію машин і механізмів, зближення концептуальних засад податкового і бухгалтерського обліку, аналізу методів нарахування амортизації з огляду на величину, що включена до договірної ціни на будівництво.

- 1.Бланк І.А. Управління фінансовими ресурсами. – К.: «ОМЕГА –Л/ Ельга», 2010. – 716 с.
- 2.Білик М.Д. Управління фінансами державних підприємств / М.Д. Білик. – К.: Т-во Знання, КОО,1999. – 312 с.
- 3.Борисенко З.М. Амортизаційна політика / З.М.Борисенко. – К.: Наукова думка, 1993. – 135 с.
- 4.Бутинєць Ф.Ф., Усач Б.Ф., Виговська Н.Г. Аудит і ревізія підприємницької діяльності / За ред. Бутинця Ф.Ф. – Житомир: ПП «Рута», 2002. – 416 с.
- 5.Голов С.В. Бухгалтерський облік за міжнародними стандартами / С.В.Голов, В.М.Костюченко. – К.: Екаунт, 2000. – 318 с.
- 6.Гордієнко Н.І. Фінансовий облік. – Харків: ХНАМГ, 2005. – 288 с.
- 7.Державні будівельні норми України, затверджені наказом Держбуду України від 07.05.2002 № 80.
- 8.Загородній А.Г., Стадницький Ю.І. Менеджмент реальних інвестицій. – К.: Т-во Знання, 2000. – 209 с.
- 9.Зятковский И.В. Бюджет предприятия как инструмент управления финансовыми ресурсами / И.В.Зятковский // Финансы Украины. – 2006. – №7. – С.78-89.
- 10.Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 28 «Зменшення корисності активів», затверджений від 24.12.2004р. №817 (із змінами і доповненнями від 11.12.2006р. №1176).

Отримано 25.10.2010

УДК 330.115

І.А.ЮРЧЕНКО

Харківська національна академія міського господарства

УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНОГО МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ ДЕБІТОРСЬКОЮ ЗАБОРГОВАНІСТЮ НА ОКП «ДОНЕЦЬКТЕПЛОКОМУНЕНЕРГО»

Аналізуються теоретико-методичні підходи до визначення організаційно-економічного механізму управління, запропоновано авторський підхід до визначення організаційно-економічного механізму управління та організаційно-економічного механізму управління дебіторською заборгованістю на комунальних підприємствах теплової енергетики, удосконалено організаційно-економічний механізм управління дебіторською заборгованістю на ОКП «Донецьктеплокомуненерго».

Анализируются теоретико-методические подходы к определению организационно-экономического механизма управления, предложен авторский подход к определению организационно-экономического механизма управления и организационно-экономического механизма управления дебиторской задолженностью на коммунальных предприятиях тепловой энергетики, усовершенствован организационно-экономический механизм управления дебиторской задолженностью на ОКП «Донецьктеплокомуненерго».